અનાવિલ જ્ઞાતિનો ઇતિહાસ

(પ્રથમ ખંડ)

—સંશોધક—

રા. રા. ખુશાલભાઈ પરાગજી દેશાઈ

ખરસાડકર

કિંમત રૂા. ૦-૪-૦

—પ્રકાશક—

છોટુભાઈ દાજીભાઈ દેશાઈ

સોનીફળીઆ—સુરત.

પ્રસ્તાવના

અનાવિલ જ્ઞાતિનો પૂર્વ ઇતિહાસ ઘણો ઉજ્જવળ છે એ તો હવે ચોક્કસ ઠરેલી બાબત છે. જો કે તેમ માનવાને માટે વ્યવસ્થિત સાધનો આપણી પાસે મોજુદ નથી. આવી પરિસ્થિતિ ફકત આપણી જ્ઞાતિનીજ નહિ પણ હિંદુસ્થાન સમસ્તની છે. મળી આવેલાં કથા વાર્તા, શાસ્ત્રો આદિ ઉપરના અનુમાનોને અવલંબી હિંદુસ્થાનના ઇતિહાસનું ખોખું તૈયાર કરવામાં આવ્યું છે, આજ પ્રમાણે આપણી જ્ઞાતિના ઇતિહાસની રૂપરેખા તૈયાર કરવાની છે. અને તેથી અમે જ્ઞાતિના ઇતિહાસ સંબંધી જે જે કાંઈ જેવા સ્વરૂપમાં મળી આવે તેવા સ્વરૂપમાં પ્રકટ કરવાનો નિશ્ચય કર્યો છે. સદરહુ પુસ્તકની પસંદગી ખરસાડકર રા. રા. ખુશાલભાઈ પરાગજી દેશાઇએ ઘણો શ્રમ લઈ સંશોધન કરેલા ભૂષણ તથા કિરાટના કાવ્યોમાંથી પ્રથમ ખંડ તરીકે કરી છે, તેમજ હવે પછી એમના સંગ્રહમાંથી અનુક્રમે બીજાં કાવ્યો પ્રકટ કરવામાં આવશે. સઘળાં કાવ્યો પ્રકટ થયાં બાદ તે સઘળાં કાવ્યો ઉપર ઐતિહાસિક રીતે અજવાળું પાડે એવી દેશવિદેશના લેખકોએ લખેલાં ઐતિહાસિક લેખો ગ્રંથો વગેરે સાથે સરખામણી કરતી ટીકા સાથે એક સવિસ્તર નોંધ તૈયાર કરવામાં આવશે. આશા છે કે અનાવિલ ભાઇઓ આ અમૂલ્ય પુસ્તકોની યોગ્ય કદર કરશે અને સંશોધન કરનારના કાર્યને યશ આપશે.

—પ્રકાશક—

અનાવિલ જ્ઞાતિનો ઈતિહાસ.

(પ્રથમ ખંડ)

૧

સ્વર્ગસે આઇ **બીશ**નુપાદકી પવીતર **ગં**ગ,
મેરૂ પર્વત શ્રૃંગ ધારા હુઇ ચહુ દીશકી.
ભદ્રાશ્વમેં ગઇ આહિ ધારા * **સીતા**ગંગ,
શ્વેત ફેન સલીલ ધારા ઉતરાતી ગગનકી.
÷ **અલકનંદા** ઓહી, જાન્હવી નાહી ભીન્ન,
ભારતમેં આઇ ઉદ્ધારણી, **સગર** બંશકી.
જટિલ જટામેં પરી, ઉદર્શ સુત **અશુ**: કે,
બંશજ, **જન્હુ**કી હુઇ જાન્હવી તપ ભંગકી.
કેતુમાલ પ્રતી ચલી ઓહી નામ × **ચક્ષુ**ગંગ,
ચક્ષુમતીકે આશ્રમ, પચ્છમકે દીશકી.
દીશા દચ્છન **ભારત** ગંગ દીશા પૂર્વ **સીતા**ગંગ,
પુનીત નાહીં ધારા, અન્ય બાહની પૂરબકી.
ચાક્ષુષ ગંગા બહતી **કેતુમાલ**કે ખંડ,
નઉ ખંડ **જાંબુદ્વીપ** ભૂમિ **મેરૂ** શૃંગકી.
ભૂખન ભનત છત્તરપતી **શિવાજી** સુનો,
ભદ્રસોમા હુઇ બાહની ઉત્તર **કુરૂ**ખંડકી.

---

* સિંધુન. ÷ ભાગીરથી. × ઓકસસ.

૨

ઐબરત મનુજીકા બાસ મેરૂ પર્વત શૃંગ,
બ્રહ્માસુત પ્રભૂત, સબ સૃષ્ટિ બઢાનેકી.
કશ્યપકી શ્રૃષ્ટિમેં દેવ દાનવ સાનવ હુએ,
કશ્યપકે બાસકી ભૂમિ કશ્યપ સમુદર તટકી.
જહાં મહારાજી સહા દિન *દધિ મંડોદ દીપ,
સૃષ્ટિ ઉત્પન્ન હુઇ માનવ દાનવકી.
મેરૂતળ પ્રદેશમેં આર્જનકે દીર્ઘ નિબાસ,
માનવ જાતિમેં શ્રેષ્ઠ જાતિ આર્જનકી.
દેબન સાથ વ્યહબાર આદિ આર્જન થાન બાસ,
આદિ કાલસે સહબાસ આપ દુસરે ઔરકી.
સુરજ ચંદર બંશીય ઇન્દર અબછરા સાથ,
લગન સંનીહ સંબંધસે હુઇ અધીસરી રાજ મહાલકી.
માનવ સંસાર ભોગ બને હો રહતી એક મેક,
તત્પર થી સબ સમય સુંદરીયાં સબર્ગકી.
ભૂખન ભનત છત્તરપતિ શિવાજી સુનો,
ભારતમેં આઇ જાતિ બંશ જુને આર્જનકી

૩

×દધિ મંડોદ સાગર દધીચન ખડએ જેસે,

---

* દહીંના ખડમાં જેવો ધોળો સમુદ્ર આર્ટીકોશન (ઉત્તર મહાસાગર)
× ૩ અને ૪ ખડમાં દર્શાવ્યા પ્રમાણેની કલ્પના લોકમાન્ય તિલકે પોતાના "ઓરીયન" નામના ગ્રંથમાં કહી છે.

શેષશાયી રહતે થે ઓહી ભૂમિ ઉત્તરકી.
ખીર જેસે જલ પ્રવાહ આરે ચૌરે શેષ નાગ,
જગતકે સાગર બને જઈ મારગ ઓહી રેખકે.
અબ તક બન રહે ક્યા સૃષ્ટિ સ્વભાબત હૈ,
ઐશ્વર્ય શકિત ઔર ખુબી સરજનહારકી.
કોટન માર્તન્ડ જૈસી, જ્યોતિ પીચ્છે ઉહાં હુઈ,
જળહળ થળ ભૂમિ, હુઇ સબ ઉત્તરકી.
તહાં તક જગદમેં અંધિયારી નિશા થી,
ઉજર બેરાન ઉદભિજ અંડજ જલજકી,
ઉત્પતિ નાહી કછુ કીટ પતંગ ચતુષ્પાદ.
નાહી થી નીશાની જારજ સ્વેદજકી,
જળ થળ બેદિત ભૂગોળકા ગોળ કી,
નિઃશબ્દ શાંત સબ ભયંકર કછુ ભેદકી.
ભૂખન ભનત છત્તરપતિ શિવાજી સુનો,
નેતિ પુકારત બેદો કયા લગે બુદ્ધિ માનુષકી.

૪

બ્રહ્માન્ડકે ગર્ભમેંસે ઓંકારકી ધ્વનિ હુઇ,
પ્રથમ શબ્દ હુઆ, હુઇ ઘોશ ગગનકી.
આદિ શકિત ધ્વનિસે ચૈતન્ય ઉત્પન્ન હુઆ,
પલટ ગઇ કાળ નિશા દીર્ઘ દિન ઉજીયારે કી.
પરિગ્રહ ઇચ્છાસે પીચ્છે જગદ ઉત્પન્ન હુએ,

ઉત્તરકી ભૂમિ હુઇ જળચર, ભુચર ખગચરકી.
ભરા ગયે સપ્ત દ્વીપ માનુષ જાતિકી ગીરદ,
બિબિધ માનુષ જાતિ બિચિત્તર બ્યહુબાર આચારકી.
કંદમૂળ ફળ ભોજ્યા પરન પબન જળ,
ભૂમિ કંદરા વૃક્ષમાળ પર્ણકુટન નિબાસકી.
બિચિત્તર બાની બેશ બિચિત્તર લચ્છન સ્વભાવ,
સબસે શ્રેષ્ઠ ઉસમે જાતિ ઓહી લોગન આર્જનકી.
દેબનકી પીય બરી દેબનકે સાથ મીલી,
દેવ ભૂમિ આતી જાતી બળ બુદ્ધિ બિબેકકી.
ભૂખન ભનત છત્તરપતી શિવાજી સુનો,
કોટાન કલ્પન ઢુંઢા ન કોહુ જોરી આર્જનકી.

૫

*પદ્મમેરૂકે થાન પીચ્છે આર્જન જાતી બસી,
સ્વર્ગીય ગંગા આઇ મંદાકિની દેબનકી.
ચતુદિશા ચતુમુખી પદ્મમેરૂસે ચલી,
ધારા ઉરી ગગનમે સ્ફાટિક કુરન મીનકી.
સુબરન રૂપેકી રેત જળથંભ ગગન ભેદ,
શ્વેત ફેન હીરક પટ જળહળ જ્યોતિ પ્રતિ બિંબકી.
ભારત ભીતુર ભાગીરથી ભગીરથજી પીચ્છે લાયા,
કપિલ મુનિ કીરપાસે અસ્તી ભસ્મ ઉધ્ધારકી.

* પામીર.

સુરજ ચંદર બંશીય ખાડમેં અબ બસ બેઠી,
રંગ મહેલનકી હુઇ સારે ભારત બર્શકી.
પદ્મ મેરૂસેં પ્રયાન ભારતકે પ્રતિ કીયા,
ગાબન ગારે બીજ બિબિધ ઔષધિકી.
ધન ધાન્ય કંદ મૂળ અનેક તરાંહકે લાયે,
દુહિતા ગ્રહુણી સંગ ગણ સેબકી સેવકકે.
ભૂષન ભનત છત્તરપતિ શિવાજી સુનો,
સપ્ત સિન્ધુ પચ્છમ પ્રદેશ ભૂમિ પ્રથમ નિબાસકી.

૬

* પુષ્કર ક્રૌંચ પ્લક્ષ શાક શાલ્મલી કુશ,
સપ્તદ્વીપમેં હુઇ બસ્તી દાનવ માનવકી.
જાંબુદ્વીપમેં શ્રેષ્ઠ આર્જનકે આય બસે,
પદ્મમેરૂ કીયા સ્થાન દેવ ભૂમિ ગંગા મૂળકી.
ઇલાબૃત ભદ્રાશ્વ કેતુમાલકી પુરૂષ,
હરિબર્ષ હીરણ્યમય ભૂમિ રમ્ય ઉત્તર કુરૂકી.
બશ ગઇ પીચ્છે આયે ભારતમેં આર્યજન,
ઉત્તર કે સ્થાન ભૂમિ દીર્ઘકાળ બસવાટકી.
સીતાચક્ષુ કે મૂળ બીશ્રામ સ્થાન રકખ રહા,
બસ રહી આર્જ જાતિ અમુક અમુક ટોળેકી.
બીખરાઇ મેરૂસે પીચ્છે ભિન્ન ભિન્ન દિશા ચલી,

* આ ખંડમાં એશીયાના દેશોના નામો છે.

ઉત્તમમેં ઉત્તમ આઇ ટોળી **આર્યાભૂતકી.**
ઇન્દ્ર બરૂણ અગ્નિકે સીબન મંત્રોચ્ચારકી,
ભૂખન ભનત છત્તર પતિ **શિવાજી** સુનો.
હોમ જાગમેં મચ રહી ગોરે ગોરે ગાત્રકી,

૭

માનવ કુળકે આદિ પુરૂષ **મનુજી** હૈ,
શ્રદ્ધા થી ગૃહુણી રાજઋષિ **મનુકી.**
મનુ થા **સૂર્યસુત** પદ્મમેરૂકે પ્રદેશ,
સાતવા **મનુ વૈબસ્ત** લીલા જલ પ્રલયકી.
નારાયનને દીખલાઇ દર્શન દે મચ્છ રૂપ,
ઉત્પન્ન હુઇ ફિર સૃષ્ટિ અબકી ઓહી કાલકી.
પીચ્છેકે કાળ સૃષ્ટિ ઉત્પન્ન લય હુઇ,
છય બાર નાશ હુઇ બાર બાર અનુક્રમકી.
છેય મન્વંતર ગયે છય સૃષ્ટિ નાશ હુઇ,
ઉત્તમ, **તામસ, રૈબત, ચાક્ષુસ, સ્વારોચીષકી.**
સ્વયંભુ **મનુકી** નાશ પીચ્છે **વૈબસ્ત** કાળ,
સાતવેકી ચલતી હૈ સૃષ્ટિ ઓહી અબકી.
અસંખ્ય કલ્પ ગયે અસંખ્ય **મનુજી** હુએ,
કોન જાને કીતની બાર હુઇ પ્રલય જલથલકી.
ભૂખન ભનત છત્તરપતિ **શિવાજી** સુનો,
કોન મનુષને ગીનતી કીઇ અગાધ લીલા ઇસકી.

૮

મેરૂકે પ્રદેશમેં આર્જરાજ મંડિત હુએ,
મનુજીને રાજ દીયા અપને નવ સુતકુ.
દીષ્ટ, **વૃષ્ટ**, **નૃગ**, પૃષક, કુખી, **શર્યાતી**, **નાભાગ**,
નરીષ્યંત, **કુરૂષક**, બાંટ દીયા ભુભાગકુ.
મેરૂકે ચહુ પાસ જબ નવ રાજ મંડીત હુએ,
ઇક્ષ્વાકુકુ ભેજા રાજ કરને **આર્યાબૃતકુ**.
સુરજબંશકી ગદ્દી **અવધપુર** સ્થાપિત હુઇ,
ચંદ્રબંશમેં દીઇ પીચ્છે ઇલાદેવી **બુદ્ધકુ**.
પ્રયાગ રાજ ચંદ્રબંશીય પીચ્છે રાજ ધામ હુએ,
***પ્રતિષ્ઠાન** નગર બસા, **ગંગ** **જમુન** સંગકે.
હસ્તિનાપુર પીચ્છે બસે ×**બારણાબૃત** ઇન્દ્રપ્રસ્થ,
જગ જાહીર હુએ જંગ ધ્વજ રોપકે.
ઇલાજી થી રાજકન્યા સુરજબંશમેં શ્રેષ્ઠ,
પતિબૃતા મહાદેબી, સહોદરી ઇક્ષ્વાકુકી.
ભૂખન ભનત છત્તરપતિ **શિબાજી** સુનો,
ઉરબશી અબછરા થી કુળબધુ ઓહી મહારાજયકી.

૯

રાજ મંડિત હુએ આગે **ભારતકી** દિશા પ્રતિ,
આર્જન લોગનને લીયા પચતન પંથકુ.

---

* અલાહાબાદ. × કાશી.

*કુંભા ÷ગોમા ×સુવાસ્તુ, શુચી, સરિતા તટન સબ,
બસ ગયે પર્ણકુટા ચામકુટા હરિનકે.
સપ્તસિન્ધુકે પ્રદેશ આર્જન પીચ્છે આયે,
ગાન્ધાર મહાગૃશાદિ દેશ બસે રાજ્ય થપ્પકે.
બેદનકે મહર્ષિ આયે મનુજીકે ખત્રન લાયે,
ગગન ધુમ કોટ હોમકુંડ હોમાજ્યકે.
ગંગા જમુન તટ આર્જન પીચ્છે આયે,
સુરસતી દ્દસવતી પુષ્પાનદી તટનકે.
આર્જન મહારાજ્ય પીછે સપ્ત સાગર તટ તક,
અનાર્જન ભાગ ગયે સપાટ ભાગ છોરકે.
અનાર્જનકે ટોળે ગિરિકંદર છુપ બૈઠે,
કંદ મૂળ ભોજ્યા હુએ પર્ણત્વચા પહેનકે.
ભૂખન ભનત છત્તરપતિ શિવાજી સુનો,
મૃગયા માંસ આહાર હુએ ગરીબ રંકન કંગાળકે

૧૦

દશરથ બાળનને પીચ્છે દચ્છન બિજય કીયે,
બીંધ્યાદ્રિ ઉલ્લંઘ સીમા, રાજ અનારજનકે.
દંડિકારન સ્થાન આર્જન ઋષિ મુનિ સબ બસે,
આચાર બિચાર ચલે પુનિત બેદન ધરમકે.

* કાબુલ નદી. ÷ ગોમલ નદી. × એ નામની નદી છે.

નમત્રા કર ભાર્ગવજી *સુપારગ પ્રદેશ જીતા,
×કંકન કંઠિકા તટ સમુદ્ર પાશ લેયકે.
ભાર્ગબ બ્રામન ભરતી ઉત્તરસેં ચલી આઇ,
નાશ કીઇ ધોતી ભાથી ગયે અનાર્જનકે લુટકે.
મોદકહારીકી પીચ્છે અનારજનકુ જેર કર,
સીતાપતિને લીયે પીચ્છે દેશ દચ્છનકે.
આબીલ બ્રામન ભાર્ગવકો અનાર્જન હાંક કારે,
ભગ ગયાં ભાર્ગબાં, સબ બસને રેવા તટકું.
અનાઉલ બ્રામનકી પીચ્છે આબસ્થ ઉહાં હુઇ,
ઉત્તરસેં લાયે દચ્છન દ્વારા મારૂત સુતકે.
ભૂખન ભનત છત્તરપતિ શિવાજી સુનો,
અનાઉલ આય બસે તીરથ આદિખેતકે.

૬૧

સુબાસ્તુકે દોહી તટ રમ્ય દેશ ÷મહાબૃષ,
પચ્છમ સિન્ધુ તટ અનાઉલ બાશકે.
રામાયન કાલમે ઓહી ભારતમેં આય બસે,
સીતા ગંગાકે તટન અનાઉલ બ્રામનકે.
ચાક્ષુસ નદીયન તટન, અનાઉલ બસતે થે,
દુહી નદીયન ત્યાગ બાસ કીયે મહા બૃષકે.

* સોપાલા વસાઇ પાસે છે. × કોકણ કાંઠો.
÷ કાશ્મીર હજારા પ્રાંત.

રામાયનકે કાલ આગે મહાબૃષમેં બસતે થે,
રામાયનકે સમયમેં પ્રથમ નિબાસી આદિ ખેતકે.
સીતા ગંગાસે આયે ઉત્તર ભારતમેં બસે,
સારે ભારતમેં ભમતે રાજ સનમાન ધારકે.
દશરથ દિગ્વિજય કાળ થોરે અયોધ્યા આયે,
દશરથ મહારાજ લાયે ચક્ષુ ગંગા તટકે.
ગાંધાર દેશમેં ભી પ્રસરે થે અનાઉલ બ્રામન,
સીતા ગંગા મૂળ સ્થાન ન આયે અદ્યપિ છોરકે.
ભૂખન ભનત છત્તરપતિ શિબાજી સુનો,
રાઘવ બંશીય સમે બાસીન આદિ ખેતકે.

૧૨

ભારતમેં આયે અનાઉલ બ્રામન સબ,
દચ્છનમેં કરતા હરતા હુએ સબ રાજકે.
દચ્છનમેં રાજસત્તા ચલાઈ બહુત કાળ,
સુરજ બંશીય દ્વારા અનાઉલન લોગનકે.
અનારજન બસ હુએ બ્રામન ધરમમેં લીયે,
દચ્છનમેં તીરથ હુએ અનાઉલમાલ નગરકે.
સુરજ બંશીયકી પરતીમેં, અનારજનને હાંક દીયા,
ભગ ગએ અનાઉલન આદિખેત છોરકે.
બ્રહ્માવર્ત, પ્રયાગ, ગંગા જમુન, સોનતટ,
સદાનીરા, સરયુ, સપ્તસિન્ધુ તટકે.

 ૮૫૫-૫

બહુત કાળ ઉત્તરસેં નાહી દચ્છનમેં આયે,
રૈવતકે સમય આયે પુનઃ ઉત્તર છોરકે.
રૈવતકે સમયમેં આદિ એત ફીર બસે,
અનાઉલ રાજમંડિત હુએ અનાબીલ ભ્રામનકે.
ભૂખન ભનત છત્રપતિ શિવાજી સુનો,
થાયી હુએ અનાઉલન દચ્છનમેં ઓહી કાળકે.

૧૩

અનેક જુધ્ધ દચ્છનમેં અનેકબાર હુઆ,
આર્જન અનાર્જન બીચ, જય પરાજય હોયકે.
અનેક બાર અનાઉલનકે ભિન્ન ભિન્ન નગર તુટે,
થાપીત મંડિત હુએ છોટે બડે રાજકે,
અનેક બાર કટ્ટા ગએ ઉત્તરસેં દુસરે આયે,
કટ્ટ જાતી તબન ભી ભરતી રહતી ઉત્તરકી.
અનાર્જન પાદાક્રાંત બશીભૂત કીયે ગયે,
શકિત ન રહી પીચ્છે કોહુ શીશન ઉઠાઉનકી.
રૈબંત કે સમયમેં આદિખેત ફીર આયે,
તબતક ઉત્તરમેં મહાબસ્તી અનાઉલનકી.
*ક્રમુ, ગોમા, મેહતનુ, કુંભા કે સબ તટન,
બસતે થે અનાઉલન ખ્યાતિ બરી ફેલાવકે.
સરસ્વતી, ×સપ્તદ્રોહુ તટનકે ભી પ્રદેશ,

* આ લીટીમાં અફગાનિસ્થાનની નદીઓનાં નામો છે.

બસ્તી હુઇ ફીર પીચ્છે અનાઉલન ભ્રામનકી.
ભૂખન ભનત છત્તર પતિ શિવાજી સુનો,
*ઢુંડ કારન પ્રદેશમેં ભરતી હુઇ ઉત્તરકે અનાબીલકી.

૧૪

આંર્જભૂત આય બસે ઓહી કાળકે પૂર્ણ કાળ,
ઉદીચીમેં બસતે થે ઋષિક આદિ દેશકી.
આર્જન બસ્તી ભાગી સીતા તટન દેશ બસે,
આર્જન બીજ ÷આલ્હીકા આર્જન આયે સબ છોરકે.
પ્રતીચી દચ્છન ઓર પ્રાચીકી સીમા નીકટ,
૬કીકટાદી દેશનમેં બસાયત અનાબીલકી.
ગંગા જમુન તટ મધ્ય વિંધ્યાદ્રિ તટ,
બસ્તી થોરી સબ સ્થાન અનાઉલન ભ્રામનકી.
પ્રાચીમેં ગયે કે નાંહી ઉસ્કાંના પ્રમાન કાંહી,
કિન્તુ મગધમેં હોતી બસ્તી બીહારકે દેશકી.
ઉન્હાં ઋષિકા નગર થા અનાઉલન ભ્રામનકી,
પાટલી ગ્રામ પલટ ગયા નગર પીચ્છેકે કાળકા.
પાટલીથી નાગકન્યા પૂત્રક અનાઉલકુમાર,
આદિખેત નગર ઔર નભત્રા નગરકા.
ભૂખન ભનત છત્તરપત્તિ શિવાજી સુનો,
પાટલી પુત્રક સંયોજનસેં નગર હુઆ પાટલીપુત્રિકા.

× સતલજ નદી. ÷ બલ્ખ. ૬ અફ્ગાનિસ્થાન.

૧૫

પાટલી પુત્રામે અનેક બંશને રાજ કીયા,
શીશુ વિશુ તક્ષક અનેક **નાગન** જાતકે.
મહીપતિયન સમયમેં ઝળહળં થે શીખર સબ,
ધામધુમ નગરકી જૈશી ઇન્દર ભુવનકી.
નાગન લોગનકી સાથ શરીર સંબંધ બઢ ગયે,
નાગન બંશ ચ્યુત પીચ્છે હુએ બિબિધ બંશકે.
પાટલીપુત્રાધીશરા અનેક ઝઘરેમેં મુએ,
કટાકટી ચલી બહુત થપ્પે રાજનંદનકે બંશકે.
નબ નંદ કટ્ટા ગયા, **ચન્દ્રમસ** અધીશ હુઆ,
પાટલીગ્રામ સિંહાસન, બૈઠ ગયા ચઢકે.
ચાણુકયકી ચતુરાઈ સારી **ભારત** જેર કીઈ,
ઉત્તરાબસ્થામેં થાગ્રી બાસ **રેવા** તટકા.
પછાતાપ નાહી મીટા કોર ખાતા રાજહત્યા કીટા,
ચાણુકયકુ બુલવાયા દોહી આયે રેવા તટકે.
આદિખેત આયે બસે તબ પચ્છાત્તાપ મીટે,
ધાબળ પતાકા શ્યામ હુઇ પાબનકે નાબનકી.
સપ્ત શ્રોતા *હઆગંગા **રાજામંત્રી** કીયા સ્નાન,
×**મૌર્ય** ગંગાકે તીરથ પીચ્છે બને ગંગામૌર્યકે,
ભૂખન ભનત છત્તરપતિ **શિવાજી** સુનો,
અનેક પ્રકાર દાન કીયે સુબરન ગારાં ભરકે.

૧૬

ચાણુકય થા કુટિલ બ્રામન **ગાંધાર** દેશમેં નિબાસ,
તક્ષક શીલા રાજનગર આયો ગાંધાર ત્યાગકે.
પાટલી પુત્રા નગરમેં નંદબંશકા **જોગાનંદ,**
ધરમસેં ચલાતે રાજ સિંહાસન આરૂઢકે.
મંત્રી **જોગાનંદકા** મંત્રી થા **શકટાલ,**
રાજ્યહત્યા કરનેકુ દેખતા થા કો કાલકે.
સાતદ્રી સિન્ધુ તટનકે અધીશર **ચંદ્રમસ,**
આય મીલા કાબત્રમેં એકત્ર સબ હોયકે.
જોગાનંદકુ માર ડાલે કટ્ટાકટ્ટી બહુત ચલે,
હીરણગુપ્તને બંડ કીયે સંધાર ચલા **પાટલી** પુત્રકે.
બાલ બૃદ્ધ સબ કટા ગયે નંદબંશમેં કોહુ નાંહી રહે,
ચઢ બસે સિંહાસન **ચંદ્રમસ** મૌર્યબંશકે.
ચાણુકય થા અનાઉલ બ્રામન નાગબંશમેં કીયા લગન,
ઓહી થા **પાટલી** પુત્રા રાજ્ય નાગ બંશકે.
ભૂખન ભનત છત્તરપતિ **શિબાજી** સુને‌ા,
અનાઉલ મંત્રી થા ચાણુકય ચંદ્રમસકે.

૧૭

નાના બિધ ભાષા જ્ઞાન નાના બિધ દેશનકા,
અનેક દેશ દેશાટન **બિષ્ણુગુપ્ત** બ્રામનકા.

---

* અંબિકા. × ગંગામોરા.

અપની ભગની જનુની સાથ તીરથ કરે,
ગંગા સાગર નાહુ સંગમ સાગર દ્વીપકે.
અંગ બંગ કુલિંગ દેશ *કામરૂકા ×કાંભોજ,
બ્રહ્મોત્રા બ્રહ્મપુત્રા પલટ બિબિધ બેશકો.
પાટલી ગ્રામ પિચ્છે આયે, રાજગીરી ગુફામેં બસે.
એકબીશ ઉન્હે કુંડ નાહો ઉહ્ણોદક માગધકે,
રાજગીરી ઠેર ગયે ગુરૂકી શુશ્રુષા લીયે,
સહકુટુંબ પ્રબાસી રહે ગુરૂ અબશાન બટાયકે.
રાજગીર્યા શ્રાદ્ધાદી કર પુનિત સોનભદ્રા તટ,
અંત્યેષ્ઠિ ક્રિયા કર ગુરૂ ઋણુ છુડાયકે.
મુકત બના બિષ્ણુ ગુપ્ત ગુરૂ મોક્ષકે નિમિત્ત,
સોનભદ્રા તટન પરિક્રમા કરકે.
ભૂખન ભનત છત્તરપતિ શિબાજી સુનો,
સોનભદ્રા મુલસે માગ લીયો રેવા તટકો.

૧૮

આયો સંગ ÷ભૃગુ કચ્છ કંદમૂળ ફળ ભખ્ખ,
કદલી અરનીય બટાય ઘોર ગભીર રેવાતટકે.
સુબ્રન કંદ મીઠુ મધ અરન ગવલીને દીયે દુધ,
પ્રાન બચાબટ મહા કથાબટ કરકે.
ભૃગુ કચ્છસે બ્રામન ૪બારીતાપ ક્ષેત્ર આયો,
+સૂર્યદેહા મેં નાહો ‡જરકારૂ તીરથ સંગમકો.

*બ્રહ્મદેશ. ×શિયાળ. ÷ભરચ. ૪વરીઆવ +તાપી ‡મોરાસુંવાલી નો ઝારકાનો કુવો.

સૂર્યપુર *રન્નાનેર, ×નાગમંડળુ ÷દેવધામ કર,
સુરપારગ +કૃશ્નગીરી ગવહર તીરથ કરકે.
સાગરદ્વીપમેં પીચ્છે ✓સાગર પુરીમે ગયો,
‡ગૌતમીગંગામેં ન્હાય તીરથ કીયો નાશિકા ત્રંબકકો.
પંચબતી દંડકારન નવશેખરા બ્રહ્મારણ્ય,
સપ્ત શ્રૃંગ છત્ર શ્રૃંગ સબ દંડકા અરજકો.
જાત્રા કર બ્રામન સહ્યાદ્રિ ઉલ્લંઘ આયો,
પરશુરામ ધનુષ પૂંજ ઇબાગીરી તીરથકો.
ભૂખન ભનત છત્તરપતિ શિબાજી સુનો,
આયો આદિ ખેત બ્રામન અનાબીલ જાતકો.

૧૯

§ કુરબીણા તીરથ બસ પર્ણકુટી વહાં થપ્પ,
ચાતુર્માસ રહો આશ્રમ ઉત્તર તટકો.
અનાઉલેશને અપને અનાબીલ ઋષિને રકખો,
સત્કાર કુટુંબ સહ આતીથ કીયો રાજકો.
આદિ ખેત સેં બ્રામન પ્રકાશી તીરથ કીયો,
તપ્તા તીરથ નાહો ફીર મેકલ કુમારીકો.
તટનસે અરન દેશ બિધ્યાદ્રિ પાર કર,
ઉજ્જની અંવંતીરાજ જાય દેખે સફરા તીરથકો.
‖ચર્મંવતી પાર કર પુષ્કર તીરથ કર,

* રાંદેર × નવસારી ÷ દેવધા (અમલસાડ પાસે) + કનેરી ગુફા ✓ ધારાપુરી ‡ ગોદાવરી § કાવેરી ‖ચંબલ

કાલિંદી ઉલંઘ કર મધુરા નગરકો.
પ્રબાસ કર સબ સ્થળ પ્રયાગ રાજ ગંગ તટ,
સંગમ પ્રાગબટ કાશી બણારસીકો.
અયોધ્યા સરયુ નાહો મની તટ હિમાલય,
કેદાર હરદ્વાર કુરૂખેત કનખલકો.
ભૂખન ભનત છત્તરપતિ શિબાજી સુનો,
સપ્ત સિન્ધુ પારકર પ્રબાસ કીયો ગાન્ધારકો.

૨૦

સિન્ધુ કુંભા સંગમ ગિરી દુઆર પ્રબેશદ્વાર,
*કુર્પુરા ગાન્ધાર કીકકટ પદ્મમેરૂ પહોંચકે.
બાલ્હીકા ચાક્ષુષા જવાલા ગ્રાહી મહા બર્શ

× × × × ×

ઉત્તરકે તીરથ સબ પ્રબાસ કર નંદ ગૃહ,
ગીરી બજા દુર્ગ ધામ મહારાજ નંદનકો.
આયો ચાણક્ય પીચ્છેસેં પાટલી ગ્રામ,
પાટલી ગ્રામસેં પ્રારંભ પ્રક્રિમનકો.
ગુરૂ નિમિત્ત અરપંત પરિક્રમાકા પુણ્ય સબ,
ગુરૂ અબશાન અર્પિત ફૂળ અપને જાત્રાકો.

* અફ્ગાનિસ્થાનમાં જ્યાં અશોકના લેખ મળ્યા છે તે પર્વત હોવો જોઇએ.

જાત્રા પુરન કર પુનહ મથુરામેં આય બસો,
જનમ ભોમ પરિજન કુટુંબ સાથ મિલકે.
પ્રાગરાજ સેં પાટલી ગ્રામ ચાતુર્માસ આયકર,
ઉત્તર દિશા‌કી જાત્રા હિમાલય કરકે.
પાટલીકા બ્રામન શ્રમન અનેક ધર્મ બીબાદ,
ચાનાકય સનમાનિત હુવો અનાઉલ જાતકે.
અનાઉલ અજાચીક ધનુર કૃષાદિ ધંધ,
ભીન્ન ભીન્ન રાજમંડળ બીધ્યા નિમિત્ત પેટકે.
ભૂખન ભનત છત્તરપતી ભ્રમણ શિબાજી સુનો,
ચંદ્રમસ મૌર્યા માતા સબ શિષ્ય બીષ્ણુ ગુપ્તકે.

૨૧

ઉત્તરકો તીર્થાટન હીમાલયકો સબ કર,
ગીરી બજા દુર્ગા રાજધામ ચાણકય આયે નંદકે.
શાત કરણી બંશીય ભૂપ મથુરા રાજ બીંધ્યા,
મથુરરાજ માંડલિક નંદ મહારાજકો.
બીંધ્યાદ્રી ઓહી પાર અટનકે દચ્છન દેશ,
સોનભદ્રા રેવા મૂળ દેશ મથુરરાજકો.
શાત કર્ણી બંશીય કોહિ કારણ બશાત આયો,

રાજ્યકીય, ગીરી પ્રજા રાજધારી દુર્ગ નંદનકે.
દુહાઇન નબ નંદનકી ભારત ભૂખંડ ચલી,
મયુરાધીશ રહો. રાજ્ય આતિથ્થ સ્વીકારકે.
આતીથ્થ સ્વીકાર નૃપ અપની મહીંષી સાથ
એક હી રાજ કન્યા સંતતી મયુરેશકી.
અનાબીલ દ્વીજ ગુરૂ રાજ કન્યાકે લીયે,
ચાણાકય ઋષિકો રકખો આયુધ બીદ્યા શિખ્ખનકે.
ભૂખન ભનત છત્તરપતિ શિબાજી સુનો,
મયુરાધીશ મીલ ગયે ચાણકયકુ રાખા લઘુપનકો.

૨૨

ચાણાકય મહારાજ બસે પીચ્છે જનમ ભૂમિ આપકે,
ઉત્તર પચ્છમ જાત્રા જ્વાલાગૃહીકી કરકે.
ઓહી આયુધાચાર તખ્ખશિલાદિ નગર,
તખ્યશિલાધીશને રકખા સપ્ત વરષ કાળ
અસ્રાદિ બીધ્યા પઠાને આયુધશાળા શિકખનકે.
ભટાચાર્ય બરા તખ્યશિલા આયુધશાળા,
બીધીધ બંશીય રાજકુમારન ભિન્ન ભિન્ન દેશકે.
સ્વશીશનકુ ધનુરમેં આયુધ પારંગત કીયા,

પચ્છમોત્તર બઢી ખ્યાતિ બિષ્ણુ ગુપ્ત મહારાજકી,
તખ્ય શિલાસેં ત્યાગ ભારત જાત્રા નિમિત્ત
આયે સહકુટુંબ ચાનાકય પચ્છમોત્તર છોરકે.
બહુરૂપી બેશધર દરશન કીયેં સાગર ઠેઠકે.
સંગમ સાગરસે સુની અપના ગુરૂકી દેહ,
નાહી રહે શેષ કાલ સુનતે શીષ આપકે.
ભૂખન ભનત છત્તરપતી શિબાજી સુનો,
રાજ્યગીરી ગુફા બસો પાટલી ગ્રામ આયકે.

૨૩

ગુરૂ સુશ્રુષાકર, દેહાંત અંત્યેષ્ઠી સબ,
ક્રિયા ધર્માનુરાગ, સબહી આટોપકે.
મેલા ભેલા બીખરાવ, સાધુ શ્રમણ ભોજનકે,
શિષ્યોંકો ધન બાંટ સબકું સંતોષ કરકે.
ગુરૂ–અસ્થી સંગ્રહ કર, સોનભદ્રા પધરાબકર,
ગુરૂ-શિષ્ય બન્ધુકૂ આશ્રમ નિર્બાહ પ્રબંધ કરકે.
જાત્રા નિમિત્ત માર્ગ, પર્યટન પિચ્છે લીયો,
પાટલી ગામ આયો, પીચ્છે લીયો ઉત્તરકો.
ઉત્તરસે આય, પાટલી પછમોત્તર પુનઃ ચલો,
સિન્ધુ, ચાક્ષુસા પાર, બીબીધ પ્રદેશ ભટકકે.
ચાક્ષુષા આશ્રમ કુટી, કાળા હરીન ચર્મ કર,
શિષ્યોં, રાજકુમારોં, સ્વાગત બારંબાર કરકે.

ચાક્ષુષા, તટ નિબાસ, અપનો કીયો હીમ-કાળ,
બૃધ્ધા માતા દેહુ છોર, પરી પંથ દેવલોકકે.
ભૂખન ભનત છત્તરપતી શીબાજી સુનો,
શ્રાદ્ધાદી કીઈ ક્રિયા, પૂર્ણજો કુલકે તારકે.

૨૪

પછમોત્તર પ્રબાસ સબ, સંપુરન ચાનાકય કર,
ભારતમેં આને પિચ્છે, લીયો માર્ગ તક્ષશીલકો.
સ્ત્રમોંમ મથુરા નગર, પુનહુ બાસ,
દોરી તુંબા કંથા પંથા, લીયે ભારતકે.
ગાન્ધારમેં દેખા તબ, ગાન્ધાર ઘેરા સબ,
નંદનકી સેન્યા પરી, ઠોર ઠોર છબાયકે.
છાવનીમેં છાવની, હયદળ માતંગ મહા,
ઊંટન પદાતિત રથ, આયુધધારી સબ સજ્જકે.
આને જાને બાલે રોધ, કોહુકી ન બચી સોધ,
આનાકય કુટુંબ રોક, સ્વરૂપા ભગ્ની દેખકે.
અષ્ટ નંદ પાપીનસે, ચાનાકય કુટુંભ અટકાયે,
હાહાકાર હુઆ સબ ગયે દેશ કંપકે.
ચાત્રાળુ ઝુંડમેંસે, ચાનાકયને દોરવાયા,
કીતનેક ગુપ્તચર, અપને શિષ્યોં બીદીતકે.
ભુખન ભનત છત્તરપતી શીવાજી સુનો,
સહાય ગુરૂભગ્નીકી, આય શિષ્યોં ચાનાકયકે.

૨૫

કુંભા *પુષ્કલા, કીકટ, શ્રી ભદ્રાવતી,
×બ્રાહ્મનીયાં, ÷ચિત્રમાલ, પદ્મમેરૂ તક્કકે.
અનેક આર્યેત્તર કુમાર, અનેક રાજ્ય–મંડળ,
દોરે સબ સેના લેય, ચાનાક્ય હુરાયકે.
યબન મલીછ શીપ્યન, ભીન્ન ભીન્ન જાત્યેંતર,
આયુધધારી દોરે, આયુધાચાર્યકી સહાયકે.
આઠે નંદનકુ ઠોકા, સેના સબ હુઆ ભુક્કા,
તીન નંદન ઘાયલ હુએ, એક સ્વધામ પહુંચકે.
દુશરે સબ ભગ્ગ ગયે, સેના બીખર ગયે,
ગીરી બ ગ દુર્ગ ભગે, મુઠ્ઠી મુઠ્ઠી મીલાયકે.
ચાનાક્ય બીખ્યાત બાત, બીસ્તરી સબ ભારત,
શેષ નાહીં કોઉ ઠાઊં, કોહુ કુને કાંચરકે.
મથુરા સ્વભોમ પુનહ, કૌટીલ આય પહુંચો,
અશ્વારોહ સૈનીક સહ, સૈનીક રક્ખીયા લેયકે.
ભૂખન ભનત છત્તરપતી શીવાજી સુનો,
પત્ની ભગ્ની સહ સ્વભોમ, રાજઋષિ રહો ઠેરકે.

૨૬

પુનઃ ચાનાક્ય મથુરા આયો, મથુરેશ અવશાન હુઓ,

---

* કાબૂલ શહેરની પૂર્વનો પ્રાંત. × બામીયન પર્વત. ÷ ચિત્રાલ પર્વત.

મયુરા સિંહાસન ચહરી, ભુજ રાજદંડ લેયકે.
માતાકા ઔર અપના ગુરૂ, મંત્રીકર ચાણાકયકું,
રાજનીઠ, સ્વભોમનકું, રાજભાર દેયકે.
ધરમ ધુરંધર ધુરા, ચાનાકય કાંધ પરા,
સંતુષ્ઠ 'પરજા હુઇ, ચાનાકય ચહાય કે.
મધુબાસ સોનતટ, મયુરા સહ સેન સબ,
મૃગયા ક્રીડન ચહરી, ભીલાંગના સેન લેય કે.
જોગાનંદ સોનતટ, મૃગયા કુ આયો તબ,
મૃગયા હરીન બધ, પરસ્પ ઝધરા ઊપસ્થ કે.
પરસ્પ લરે દોહું, રાજ્યન સૈનિક સમુહ,
કટબાયે ઘાયલ હુએ, જેષ્ઠ નંદ આયો દોરકે.
મયુરા ઓહી મુહરા દેવી, ધશ સેનાકુ આગુ કીય,
ધશ, સમરાંગન ચહરી, ટુકરી, સુભટન, ભીલ્લનકી.
ભૂખન ભનત છત્તરપતી શીવાજી સુનો,
દેખી મુહરાકા હુઆ જય. કોઇ સ્વાધીન મૃગયા હરીનકી.

૨૭

મહાનંદ ઘાયલ પરો, અસંખ જોદ્ધન લરો,
ચાનાકય દોર આયો, સુભટલન સેના લેયકે.
સોન તટકે ભીલ્લનને, નાગોકુ ખુબ માસ,
ટુકરી પે ટુકરી ચહરી, અનાઊલન ભટનકી.
જેર ઠેર સેન કાયા. નાગાકૃતિ ઝુંડા લીયા,

રણુ જય વાદ્ય બજાદીયા, ધ્વજ મચુરાકૃતી ફ્ફરાયકે.
સમરાંગન નંદ પરા, ઊરત રૂધીર ધારા,
ભીલાંગના શ્રેણી બદ્ધ, ભગી નંદકુ ઊઠાય કે.
રાજગૃહ ગુફામેં, મહાનંદકુ લાય રકખો,
મુહરા દેવી આય ખડી, સેવા ઘાયલકી ઉઠાબકે.
રાજ્યકુંવરી હાથનસે, જીબનકી રકખીયા હુઇ,
નંદ મહારાજ ભગ્ગો, સબ સેન્યા ઉઠાબકે.
ઓહી દીન સ્નેહ મુળ, સંબંધ માગા દોહી કુળ,
બીષ્ણુગુપ્ત મહારાજને, દીયા ઊત્તર ઊરાયકે.
ભૂખન ભનત છત્તરપતી શીવાજી સુનો,
પુનહ મહાસેન આયે, લે ગયે મુહરાદેવી ઊઠાયકે.

૨૮

બીબાહીત કુંબરી હુઈ, ચંદ્રકુ જન્મ દીઇ,
પ્રતીગ્યા પાલ, મચુરા રાજ અલગ રકખકે.
રાજ્યમાતા મચુરાકી, રાજ મહીષી માગધકી,
દોહી રાજ્યો સત્તાધારી, મુહરા રાજ્યન મેહલનકી.
આઠ પ્રધાન નંદ, આઠન નંદન ભ્રાત,
અંતરમેં જલ જાતે, ઈર્ષા જ્વાળા દહનકી.
અનેક કુભાંડ કીયે, મુહરા દેવીકું હંકાબ દીયે,
બીછેડાયે જુબ રાજ, નંદ મહારાજ ભંભેરકે.
મધ્ય નિશા ઘોર આબ, માતા પૂત્ર સોન ભદ્રા પટ,

પટકાબ શલ્ય કાહુરા, ભોલા ભાતૃ ભમાવ કે.
બીષ્ણુ ગુપ્ત ગુરૂ, ગુપ્ત રાજ્ય મહાલન રહા,
માત્રા પૂત્ર રખ્ખન ઝુકાબ જલ નાબકે.
ઢીંબરકી સહાયોંસેં, ડુબત કી રકખીયા કર,
બેશ પલટાબ ભગે, રાજ્ય સિમા નંદકી છોરકે.
ભૂખન ભનત છત્તરપતી શીવાજી સુનો,
સપ્ત સિન્ધુ કે દેશ, સેબ ભાગે રાજ્યોં ત્યાગકે.

૨૯

હત્યાકાંડ કરનેકુ, અષ્ટભ્રાત એકત્ર હુએ,
ઢંઢેરા નિશ્ચ્ય કાર્યકા, જાન ગઇ પ્રજા દ્રોહીરાજકી.
રાજ્ય ઔર સ્વકુટુંબ સહ, ભારત પુનહ ત્યાગકર,
પછમોતર ફીર ચલો રાજ્યકુટુંબ રકખનકે.
અનેક વીપદ સહ, અનેક રાજમંત્ર કર,
અનેકસહાય પ્રાપ્ત કર, ચન્દ્રમસકું સહાય દીલાયકે.
અનેક મૈત્રી સંધી કર, અનેક જોધ્ધનઇકત્ર કર,
અત્યંત સમય વ્યાતિત કર, ક્રમણુ ભારતમેં કરકે.
મગધમેં જુધ્ધજવાળા, પ્રગટાબ સંધાર ચલા,
રાજગીર્યા ઘેરા ડાલા, દુશ્મોંકો કાટ ડાલકે.
જ્યેષ્ઠ નંદકુ સ્વાધીન લીયા, મુહરા મહિષિકુ સ્વાધીન કીયા,
પ્રજાકી સબ ઠોર સુખ દીયા, બીકાળ શસ્રબંધ સૈનિકકે.
રાજ્ય મહાલય ધનાલય, સબહી હસ્તગત કર,

ચાનાકયને દંગા તોરા, મહાન માગધ રાજ્યકા.
ભૂખન ભનત છત્તરપતી શીવાજી સુનો,
કારાગૃહ ડાલ દીયા, સમુહ નંદનકા પખકા.

૩૦

મહાનંદકુ પદચ્યુત કર, અષ્ટ નંદન કત્લ કર,

પાટલી ગ્રામ છાબની પરી, પછમોત્તર બીબીધ રાજ્યનકી.
બરે બરે અનાઊલન, સુભટ બીર સ્વ જાતીયન,
ચાનાકય ચન્દ્ર સહાય આયે, રનખેત ઊતરકે.
સબહીં પાટલી ગ્રામ પરે, ઝુંડા ડુંડા નાદ ઘોરે,
કંપારવ મેદની હુઇ, ચાનાકય હાક ચલકે.
ઝુંડ ઝુંડ સેન પરા, સિન્ધુ ઓહી પારકા બરા,
માગધ સ્વાધીન કીયા, વીરતા ચન્દ્રકી દીખલાબકે.
ચાનાકયકી ચલી ખ્યાત, સબ ભારત રાજસમાજ,
કોહુના ન શીશ ઉઠાન, ન આચરન બીરૂધ્ધકે.
મહાનંદ મહારાજ મુક્ત કીયા પુત્ર ભાર્યા ભેલા લીયા
નંદને રાજ્ય ત્યાગ દીયા રાજ્યાભિષેક ચન્દ્રગુપ્ત કરકે.
સબ ચન્દ્રકુ સ્વાધીન કીયા વાનપ્રસ્થ આશ્રમ લીયા
રેવા નદી માગ લીયા માહરાનો મુરા લેયકે.
ભૂખન ભનત છત્તરપતી શીવાજી સુનો
રેવા તટસે ચન્દ્ર આયો આદીતીર્થ કોટીલ્ય લેયકે.

૩૧

બ્યતીત કાલ હુઆ, કુટીલ સમય પ્રબાહ બહા
રેવા તટ આયો પીચ્છે, ચાનાકય ચંદ્રમસ લેયકે
વાન પ્રસ્થદોહુ આશ્રમ લીયા, આય આંદીખેત રહા
અનાઊલ માલ દેહછોરા, ગયે સ્વર્ગ સીધાબકે
રાજ પાડીકા થાન, ચાનાકયકા હુઆ મણી
અનાઊલન મેદની કંપી, ઘોર અંધીયાર છબાયકે
બરેબરે માંડલેશ્વર, ભીરાભીર દરશન કર
આદીતીરથ દહન ક્રીયા બીધી કરાયકે
આદી તીરથ આંગન, કરબીણા ઊત્તર તટ
ભસ્મરાશી સંઘર, ઈબા જળ પધરાબકે
અસ્તી ગાડ ભુમી ગાઢ, દોહાબ સાત ગાબ
સમાધી બંધવાઈ ઉબ્હાં, રાજ ઋષિ જોદ્દનકી
અનેક ગારાં અન્ન દીયે ભીખુક સંતોષ લીયે
જાત્રા ભરા રહી, કૃતાર્થ દર્શન સબ કરકે
ભુખન ભનન છત્તરપતી શીવાજી સુનો
અજાચક મહારાજ્ય ઋષી જોદ્ધા મહા ભારતકે

૩૨

માહરાજાનંદ બચ ગયે અષ્ટ ભ્રાત કટ ગયે
પત્ની પૂત્રો આશ્રય જયેષ્ઠનંદ ગયે બચ કે

હિરણ્ય વર્ષ પીચ્છે ચન્દ્ર જ્યેષ્ઠભ્રાત કાશી બસો
લઘુભ્રાત રાજભાર સબહી સ્વાધીન કર કે
ચાનાકય મંત્રી થાપા અનેક અનાઊલન સહાય રકખા
ધરમ ધ્વજા ચઢાયી રાજા પ્રજા ગંડબાબકે
કોહુ ગ્રંથમેં અષ્ટ કહા કોહુમેં કોહુ ને નઊ કહા
નઊવા રકખીત રહા બીશેષ આધાર ગ્રંથનકે
એસી દશા નાગ બંશનકી બીખરી કાલ કુટીલકી
પલટાઈ પીચ્છે ચાનાકયને રાજ્યાભીષેક ચન્દ્રકુ કરકે
ચાનાકય ચન્દ્રમસ મહાભારતકે મહાસુત
દેબનકી ખ્યાતી જૈસી રાજ્ય પીચ્છે દીયા છોરકે.
દીબ્યાંશી દોનો નરો ભારત સામ્રાજ્ય દીયો
પુજાતે દોહી દેવો સારી શ્રૃષ્ટી ભારતકે.
ભુખન ભનત છત્તરપતી શીવાજી સુનો
અસા ન મીલે હુંઢા સોંધોં સબ ભૂખંડકે ભાગકે

અનાવિલ જ્ઞાતિના સંતાનો

તમારાં પૂર્વજોનાં પરાક્રમ તમારી સમક્ષ રજુ થાય છે તેની કદર કરવાની તમારી ફરજ તમો અદા કરજો.

શ્રી અનાવિલ જ્ઞાતિનો ઇતિહાસ

(દ્વિતીય ખંડ)

શ્રી રાજકવિ કિરાટ પ્રણીત

ગોપી મલેક

જેમાં સુરત વસ્યાની હકીકત તથા અનાવલ મહાલની અંતિમ સ્થિતિનું હિંદી ખડી બોલીમાં અસરકારક વર્ણન છે.

કિંમત ફકત રૂા. ૦-૬-૦

આ પછી બીજાં પુસ્તકો અનુક્રમે પ્રકટ થતાં દરેક પુસ્તકની પાછળ ખબર આપીશું.

ગ્રાહક થવા માટે લખો

છોટુભાઇ દાજીભાઇ દેશાઇ

સોનીફળીઆ–સુરત.

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર—
છોટુભાઈ હાજીભાઈ દેશાઈ
સોનીફળીઆ—સુરત.

છાપનાર—
ગોર્વીંદજી ડાહ્યાભાઇ નાયક
છાપવાનું ઠેકાણું—
શ્રી "અનાવિલ" પ્રિન્ટીંગ પ્રેસ
બરાનપુરી ભાગળ
સુરત.